

Aan: griffie gemeente Eemsdelta (verzonden via griffie@eemsdelta.nl)
College burgemeester en wethouders (verzonden via
bestuurssecretariaat@eemsdelta.nl)

Datum: 30 november 2022

Betreft: onzorgvuldig beheer bomen Groot Bronswijk, Wagenborgen

Geachte raadsleden,

Geregeld verschijnen er in de media juichende artikelen over de ontwikkelingen op het Groot Bronswijk terrein. Onlangs nog over de officiële opening van de prachtige nieuwe basisschool de Kronkelaar. Ook de nieuwe dokterspost is een aanwinst voor het dorp.

Wat wel erg jammer is dat er bij de uitvoering van de werkzaamheden op het Groot Bronswijk terrein niet zorgvuldiger met de bestaande bomen wordt omgegaan. Er is daardoor onherstelbare schade ontstaan aan het bijzondere landschapspark.

Totaal onnodig want werkzaamheden in de buurt van bomen kunnen prima worden uitgevoerd zonder dat er schade ontstaat.

Waarom gebeurt dat dan niet zou je denken.

Wel, een belangrijke oorzaak is dat bij de uitvoering van projecten geen (gemeentelijke) deskundigen m.b.t .bomen worden betrokken. Helaas speelt dit niet alleen bij Groot Bronswijk maar bij een groot aantal projecten verspreid over de hele gemeente. Kijk eens bij de versterkingsprojecten. Vaak wordt de ruimte onder de bomen gebruikt als opslagplaats.

Ingewikkelde regelgeving is niet nodig om hier verbetering in aan te brengen. De regel dat er bij projecten in de buurt van bomen ook boomdeskundigen aan tafel zitten is voldoende. In een gemeente als Amsterdam is dat al jaren de regel. Dan moet dat in de gemeente Eemsdelta toch ook kunnen!?

Met vriendelijke groet
Jan Beekman

Bedreiging bomen Groot Bronswijk, Wagenborgen

Groot Bronswijk in Wagenborgen (gemeente Eemsdelta) is een van de eerste psychiatrische centra in Nederland en functioneerde van 1873 tot 2006. De instelling werd opgezet door de familie Brons ook bekend van de Brons motorenfabriek in Appingedam. Vlak na de sluiting zijn vrijwel alle gebouwen gesloopt.

Wat overbleef was een terrein van 38 hectare met een landschapspark ontworpen door de bekende tuinarchitect Jan Vroom uit Glimmen. Een qua vormgeving en boomsoorten uniek terrein in het boomarme Groningse landschap.

De aftakeling van het landschapspark begon al snel na de sluiting van de instelling. De voorgenomen bouw van 50 ouderenwoningen werd in 2005 nog door de provincie Groningen verhinderd.

Nadat de Raad van State de bezwaren tegen de bouw van tijdelijke woningen voor werknemers uit de Eemshaven had verworpen werden 170 bomen gekapt. Twee jaar later was, zoals verwacht, de huisvesting alweer overbodig.

De volgende grote aanslag was de aanleg van 6 ha zonnepanelen in 2013.

De afgelopen jaren is de aftakeling van het Groot Bronswijk terrein pas goed op gang gekomen. Er was ruimte voor een dokterspost, basisschool, woningen, tiny houses. Gelukkig is ter compensatie van alle verdwenen bomen een tiny forest aangelegd.

Deze notitie gaat over de bomen die bij de bouwactiviteiten gespaard zijn. De toekomst van deze bomen is echter zeer onzeker. Bij de uitvoering van de bouw zijn werkelijk alle regels met betrekking tot het werken bij bomen overtreden. Een belangrijke oorzaak is dat de beschikbare kennis binnen de gemeentelijke organisatie en daarbuiten niet gebruikt wordt bij de uitvoering van de diverse deelprojecten.

Onlangs stond onderstaande melding bij de gemeenteberichten voor de kap van dode bomen als gevolg van onzorgvuldig beheer.

> **Wagenborgen:** 2 november 2022, voor het kappen van dode bomen op het Groot Bronswijkterrein;

Onderstaande toelichting geeft een beeld van de oorzaken van de afnemende kwaliteit van het bomenbestand op Groot Bronswijk.

De foto's zijn gemaakt tussen augustus 2020 en november 2022.

Leuk idee een volwassen boom op het schoolplein.
Door het afgraven van de omgeving, het aanbrengen en verdichten van zand en het vervolgens asfalteren zijn de overlevingskansen van deze es nihil. De vocht- en zuurstofhuishouding van deze boom zijn totaal geblokkeerd. Een boom stelt andere eisen aan de bodem dan een basketbalpaal.

Er zijn veel meer bomen waar, tegen de regels, onder de kroonprojectie is gegraven hierbij zijn wortels verwijderd of beschadigd. De groei van een boom wordt zo belemmerd. Via de ontstane wonden kunnen schimmels de boom binnendringen en rot veroorzaken. Bovendien wordt de stabiliteit van de boom aangetast.

Graven in de buurt van bomen leidt vaak tot sterfte in de kroon en verminderde bladontwikkeling. Met name bij beuken geeft dat een grote kans op sterfte door zonnebrand.

Boren voor de aanleg van kabels en leidingen bij bomen kan een goede maatregel zijn. In dit geval zijn de bomen toch dood gegaan. Mogelijk is in dit geval te ondiep geboord of zijn teveel wortels beschadigd.

De ruimte dichtbij bomen dient niet gebruikt te worden als opslagplaats. Dit leidt tot verdichting met als gevolg verstoring van de lucht- en waterhuishouding.

Is er voor een transformator geen geschiktere plek te vinden dan tussen een groepje bomen? Graafwerk voor kabels leidt ongetwijfeld tot schade aan wortels.

Indien bomen in een dierenweide komen te staan dient vooraf boombescherming te worden aangebracht.

Inadequate bestrijding van iepenziekte kan in korte tijd leiden tot enorme verspreiding van deze ziekte met kap tot gevolg. Niet tijdig geruimde broedbomen hebben geleid tot grote verspreiding van iepenziekte. Ook de kolossale iep bij de ingang heeft het niet overleefd.

waarom worden luchtwortels van de moerascipressen verwijderd?

Het Groot Bronswijk terrein is door alle bouwactiviteiten van een betrekkelijk besloten terrein veranderd in een open terrein. Bomen die in de luwte stonden staan nu vol in de wind. Door windwrp kunnen nog meer bomen verdwijnen.

